

Pr. e-mail

Viborg Kommune
Prinsens Alle 5
8800 Viborg

Att.: Plan

Advokatfirmaet Bliddal & Holmstrøm ApS
Bredgade 20, DK-6920 Videbæk
Tlf.: +45 97 17 22 44
Mail: paulex@paulex.dk
www.paulex.dk
CVR: 29 91 64 62
Handelsbanken 7639 - 2005880
Kontortid: 8.00-16.00

Deres j.nr.:
20/28994

Vort j.nr.:
13-63426-BH-HE

Sekretær:
Heidi V. Eriksen/BH
he@paulex.dk
dir.tlf.44220421

Dato:
30. november 2020

Udvidelse af biogasanlæg ved Hærup

Jeg henvender mig på vegne af følgende borgere i Viborg Kommune:

Lissi og Per Bugge Nielsen
Hærupvej 3 B
9500 Hobro

Jens Vestergaard
Herredsvejen 203
9500 Hobro

Keld og Sanne Svalø Jensen
Herredsvejen 201
9500 Hobro

Anita og Michael Ditlev Bugge
Hærupvej 3 A
9500 Hobro

Kim og Anne Ørndrup
Hærupvej 1
9500 Hobro

Allan og Hanne Andersen
Herredsvejen 182
9500 Hobro

Der henvises til Viborg Kommunes brev af 21. oktober 2020, hvori kommunen indkalder idéer og forslag til planlægning af udvidelse af biogasanlægget på Herredsvejen 180A, 9500 Hobro, som ejes og drives af Hærup Biogas ApS., med frist den 19. november 2020.

Mine klienter er bekendte med, at kommunen alene indkalder "idéer og forslag", men finder det rigtigst allerede på dette tidlige stadie i planlægningen at gøre opmærksom på, at de ikke finder anledning overhovedet til at fremme en udvidelse af biogasanlægget, som ansøgt.

Mine bemærkninger vil således også fremkomme som indsigelser i høringsfasen, såfremt ansøgningen fra Hærup Biogas ApS. fremmes.

På vegne af mine klienter skal jeg herefter komme med mine bemærkninger til det af Hærup Biogas ApS. ansøgte.

Forhold vedrørende det ansøgende selskab

I forbindelse med etableringen af det eksisterende biogasanlæg i 2017 indtog mine klienter den holdning, at de ikke ville protestere mod etableringen af biogasanlægget, da de var af den opfattelse, at de godt kunne "leve" med generne fra biogasanlægget, når blot stifterne og ledelsen af selskabet foretog visse afværgeforanstaltninger og i øvrigt påså, at støj- og lugtgener blev begrænset i videst muligt omfang.

Mine klienter tog derfor initiativ til møder med Karin og John Jensen samt Niels og Morten Flarup med henblik på at få en skriftlig aftale om afværgeforanstaltninger, som skulle varetages af stifterne og ledelsen af Hærup Biogas ApS.

Som **bilag 1** vedlægges aftale af 29. oktober 2017 mellem Karin og John Jensen, Niels og Morten Flarup og mine klienter.

Det fremgår af aftalen, som er juridisk gyldig, at stifterne/ledelsen har påtaget sig en række forpligtelser. Aftalen er konciperet af mine klienter.

Mine klienter kan desværre konstatere, at aftalen ikke er overholdt.

Det gælder blandt andet, at Jensen og Flarup ikke har

- dokumenteret over for mine klienter, at der er opført 3 m høje diger rundt om hele anlægget
- holdt den eksisterende gyllebeholder overdækket hele tiden (men er trods alt overdækket med dug, endskønt først efter flere påmindelser fra mine klienter)
- sørget for, at plansiloen er dækket hele tiden
- sørget for at skifte filtre ifølge vedligeholdelsesanvisningerne, men såfremt dette faktisk er sket, imødeser mine klienter gerne dokumentation herfor
- sørget for en Beredskabsplan i tilfælde af en ulykke
- overholdt aftalen om udelukkende at foretage kørsler i dagtimerne, idet der er foretaget kørsler på alle tider af døgnet, også om natten
- sørget for overdækning af ensilage, jf. fotos som vedlægges som **bilag 2**.

Henset til stifternes/ledelsens svigtende vilje eller evne til at opfylde aftalen finder mine klienter det forkert på nuværende tidspunkt at fremme en ansøgning om udvidelse af biogasanlægget. Der er intet i det allerede passerede vedrørende det eksisterende biogasanlæg, der understøtter, at biogasanlæggets ledelse vil kunne drive et betydeligt større biogasanlæg uden at påføre mine klienter betydelige gener med øget trafik, yderligere lugtgener og yderligere støjgener.

Vedrørende lodsejeren John Jensen bemærker mine klienter, at han ifølge deres oplysninger har fjernet en istidsrende nær sin ejendom (eller dele af denne) og for dette har modtaget en straf. Samme lodsejer er desværre kendt for at have fjernet fredet natur på Sandstræde ved Klejtrup, ned mod Skals Å. Efter mine klienters oplysninger fra avisen blev John Jensen påbudt at bringe området tilbage til sin oprindelige, fredede stand, men mine klienter har iagttaget, at området er tilsået flere gange sidenhen.

Lugtgener

Hærup Biogas ApS. er forpligtet til at overholde kravene til lugtemission fra biogasanlægget. Derudover er der mellem selskabet/stifterne yderligere indgået en aftale om at undgå lugtgener, jf. bilag 1.

Desværre har det vist sig, at selskabet ikke har været i stand til at opfylde forpligtelsen til at begrænse lugtemissionen i overensstemmelse med retningslinjerne og aftalen med mine klienter.

Mine klienter har en aftale om at sende SMS til selskabet, hvis de bemærker lugtgener. Når de får skrevet, kommer der (som regel) en forklaring, men de modtager aldrig oplysninger om løsninger på problemet vedrørende lugtgener.

Som **bilag 3** vedlægges *uddrag* af SMS-korrespondance med direktør Morten Flarup om lugtgener fra biogasanlægget. Det understreges, at der alene er tale om et uddrag.

Det fremgår af bilag 3, at mine klienter har klaget utallige gange over lugten fra biogasanlægget, og at direktør Morten Flarup ikke synes at have fuldt overblik over, at der udledes lugtgener fra biogasanlægget eller hvad, der forårsager lugtgenerne.

Det fremgår således, at

30.10.: der er blevet flyttet gylle op i den lille tank i dag, måske det er det?

9.3.: blanderen er fyldt, noget har været i stykker

9.3.: der er nedbrud i reaktoren

3.8.: der er noget i stykker, tanken er åben

20.9. (søndag).

21.9.: han vil se på det

31.10.: ved ikke, hvad det kan være, han kan ikke lugte noget

31.10.: lugten er fra noget ensilage, men det er væk i morgen...

1.12. (søndag): lugtgener

21.6. (søndag): han er ved at fylde blanderen, der lugter det

3.7.: han ved ikke, hvorfor det lugter

10.7.: nu ved han, at det var en ventil, som åbner, selvom den ikke må åbne

9.8. (søndag): han har fri og ringer til John

15.9.: han ved ikke, om det er på grund af majs, som er våde

15.9.: han vil spørge de andre, hvad de skal gøre ved lugten

18.9.: han har ringet til kommunen for at få hjælp

9.4. (skærtorsdag): han passer ikke anlægget i Påsken, henviser til John

17.9.: mener ikke, at de har gang i noget. Måske nogle våde majs?

17.9.: han vil prøve at finde ud af det i morgen

18.9.: han har ringet til kommunen, men fik ikke fat i ham. Han vil prøve igen på mandag.

3.12.: han vil se om han kan finde ud af, hvor lugten kommer fra

På baggrund af ovenstående kan det lægges til grund, at biogasanlæggets ledelse ikke har fuld kontrol over lugtemissionen fra det eksisterende biogasanlæg. På det grundlag kan det derfor klart afvises, ledelsen har kompetence til at kontrollere lugtemissionen efter en tredobling af biogasproduktionen til skade for alle omkringboende.

Ansøgningen fra Hærup Biogas ApS., udarbejdet af Dansk Biogasrådgivning A/S, indebærer blandt andet opførelse af

- en større plansilo til oplagring af dyrkede biogasser
- en yderligere reaktortank
- en efterafgasningstank

og dermed samlet en større oplagring af gas på biogasanlægget.

På trods af disse udvidelser fremgår det af ansøgningen, at der ikke forventes yderligere tiltag vedrørende luftrenseanlæg til reduktion af lugtemissioner fra anlægget.

Det er direkte fornuftsstridigt at antage, at en tredobling af produktionen ikke vil medføre øget lugtemission og dermed øgede lugtgener for mine klienter.

Ansøgers, henholdsvis rådgiverens, antagelse findes overordentligt optimistisk og nærmest utroværdig.

Trafikale forhold

Vedrørende de trafikale forhold udtrykker mine klienter endog meget store bekymringer allerede under de nuværende forhold. Ansøgningen om en tredobling af biogasproduktionen giver derfor anledning til nogle særlige bemærkninger.

Herredsvejen blev i 2003 vurderet af politiet efter en forudgående besigtigelse. Besigtigelsen omfattede en vurdering af oversigtsforholdene, trafiktæthed, kørehastighed, vejens udbygning m.v. På baggrund af disse forudgående undersøgelser vurderede politiet således allerede i 2003, at Herredsvejen ikke blot fra nr. 201 til Klejtrup, men hele Herredsvejen, er en trafikfarlig vej.

Politiet vurderede samlet, at Herredsvejen må anses for at være trafikfarlig for børn til og med 7. klasse.

Politiet lagde vægt på, at der var tale om jævn trafik, herunder også af tung trafik, at der ikke er hverken fortov eller cykelsti, at der er flere uoverskuelige sving og at der ikke er vejbelysning.

Ingen af disse forhold ses at have forandret sig i retning af en øget trafiksikkerhed. Det forholder sig tværtimod således, at forholdene er forværret således, at trafiktætheden er øget og at forøgelsen særligt er sket som en forøgelse af den tunge trafik med kørsel af gylle m.v. til biogasanlægget.

Der har gennem årene været flere færdselsuheld på Herredsvejen, som efter mine klienters oplysninger især skyldes de mange skarpe sving, hvilke sving transporter til og fra biogasanlægget også skal passere.

Til illustration af de herskende forhold vedrørende den tunge trafik vedlægges fotos af kørsler til biogasanlægget, jf. **bilag 4**. Det ses af bilag 4, at rabatterne er opkørte og fremstår som "mudder". Vejnettet er ikke egnet til den aktuelle belastning og en tredobling af kørslerne vil yderligere forringe vejnettet og rabatterne.

Mine klienter forudser, at de tunge køretøjer og de mudrede rabatter kan føre til færdselsuheld, hvor en last med gylle vælter med alvorlig forurening til følge.

Det fremgår af ansøgningen fra selskabet, at der ansøges om en udvidelse fra 28.125 ton pr. år til 85.000 ton pr. år, svarende til en tredobling af produktionen af biogas. Med de nuværende transportforhold medfører en tredobling af produktionen på biogasanlægget således 6066 ekstra kørsler og dermed **i alt 9066 kørsler om året**, eller ca. 25 kørsler pr. døgn, når der køres alle dage, både i week-end'er og på helligdage.

Henset til, at der i området er skolebørn, som (i sæsonen) cykler til skole i Klejtrup, til fritidsinteresser, legeaftaler m.v., må det opfattes som i direkte modstrid med vurderingen af Herredsvejen som en skolevej at vedtage en lokalplan, som giver mulighed for selskabet at tredoble produktionen af biogas, idet antallet af kørsler må antages at stige betydeligt og idet enhver forøgelse af trafikmængden vedrørende biogasanlægget er tung trafik.

Det bemærkes, at trafikken i området jo foregår i dagtimerne, herunder cykling til og fra skole, til fritidsinteresser m.v. Mine klienter, som kører til og fra deres arbejde, kører også i dagtimerne. Tilbuddet om skolebus skal ikke afskære skolebørn for at cykle til skole eller til andre aktiviteter.

Det fremgår af ansøgningen, at der vil **blive arbejdet på** (fremhævnning herfra), at gylle kan pumpes ind i anlægget og afgasset biomasse pumpet ud af anlægget gennem en ledning,

hvilket angiveligt skulle medføre færre kørsler. Mine klienter betvivler, at dette realiseres i noget omfang af betydning, da driften af det eksisterende anlæg ikke underbygger opfattelsen af, at ledelsen kan gennemføre noget sådant.

Det bemærkes hertil, at der efter mine klienters oplysninger endnu ikke er produceret og etableret sådanne pumper med nogen nævneværdig effekt. Derudover må det gælde, at pumpning til/i en ledning i sagens natur vil øge støjgenerne fra biogasanlægget og de

Det fremgår således også af ansøgningen, at opsamlet overfladevand kan køres ud på samme måde som den afgassede biomasse. Dette vil således også medføre et øget antal kørsler på Herredsvejen.

Alt i alt er det mine klienters indtryk, at en tredobling af biogasanlægget vil medføre en tredobling af kørsler og dermed tredoble den tunge trafik på Herredsvejen til fare for den øvrige trafik og herunder især cyklende skolebørn.

Lovgrundlag

Planlægningen for et biogasanlæg sker efter planloven og lov om miljøvurdering af det pågældende, planlagte anlæg.

Det gøres gældende, at der herudover bør foretages planlægning i overensstemmelse med vejledningen fra Miljøministeriet.

Det fremgår af vejledningen, at der kun bør planlægges med biogasanlæg nær større offentlig vej, som kan tåle trafikken. Da dette netop ikke er sket, jf. ovenfor, bør en tredobling af biogasanlægget allerede af den grund ikke vedtages.

Af vejledningen fremgår det desuden, at der ikke bør planlægges med biogasanlæg nærmere end 500 m fra bebyggelse for at reducere gener fra kørsler og mindske risikoen for lugtgener.

Til dette gøres det gældende, at det eksisterende biogasanlæg er opført mindre end 1 km (i luftlinje) fra landsbyen Klejtrup og at der er 9 boliger beliggende inden for en radius af 500 m fra biogasanlægget. Uanset, at disse boliger ikke er samlet i en "landsby", så er der de facto en tæthed af naboboliger, som tilsiger, at biogasanlægget ikke er velplaceret, og muligvis fejlplaceret, men at en tredobling af anlægget under alle omstændigheder er i uoverensstemmelse med vejledningen om planlægningen for biogasanlæg.

Det er min opfattelse, at en lokalplan, som hjemler en tredobling af de eksisterende biogasanlæg, kun bør vedtages, på vilkår at selskabet påbydes at opkøbe de nærmeste ejendomme.

Krav om erstatning på et naboretligt grundlag

Som nævnt ovenfor har mine klienter ikke gode erfaringer med driften af det eksisterende biogasanlæg, idet de oplever støjgener og især lugtgener, samt gener fra de mange kørsler med tung trafik.

Såfremt Viborg Kommune endeligt vedtager en lokalplan om udvidelse af biogasanlægget og meddeler den påkrævede miljøtilladelse vil mine klienter ikke afstå fra at anlægge sag mod Hærup Biogas ApS. med påstand om erstatning for værditabet på deres boliger på grund af gener fra lugt, støj og e.o. trafik.

Den ledende dom på området vedrørende erstatning på et naboretligt grundlag er UfR 2009.2680 H.

Højesteret udtaler i dommen, at der ydes erstatning for værditab som følge af varige naboulempen fra anlæg af almen samfundsmæssig værdi i det omfang ulemperne overstiger, hvad der med rimelighed må påregnes som led i den samfundsmæssige udvikling på det ulempeforvoldende område. Hvad en nabo må tåle, beror på en konkret rimelighedsvurdering af ulempens karakter m.v., og der må herved tillige tages hensyn til den offentligretlige regulering af den ulempeforvoldende virksomhed.

Udgangspunktet er således, at såfremt den offentligretlige regulering ikke er overholdt, så kan den naboretlige tålegrænse være overskredet.

Højesteret har senere gentaget betingelserne i UfR 2018.1441 H, hvor der blev lagt vægt på oplysningerne om omfanget af generne i form af genskin og blænding.

Vedrørende Hærup Biogas ApS. gøres det derfor gældende, at 9 ejendomme er beliggende inden for den anbefalede afstand på 500 m fra biogasanlægget samt at vejnettet omkring Hærup Biogas ApS. ikke består af "større offentlige veje", men derimod udelukkende biveje og herunder skoleveje.

Samlet set er det min opfattelse, at flere af mine klienter vil kunne få fri proces til at føre retssag med påstand om erstatning for værditabet på deres ejendomme i anledning af de betydelige gener fra Hærup Biogas ApS., såfremt biogasanlæggets produktion tredobles, idet sådanne sager vil have principiel karakter.

Planlovens § 11a

Man må hæfte sig ved, at det fremgår af ansøgningen,

- at tredoblingen af biogasanlægget planlægges med anvendelse af industrielle substrater, herunder kartoffelpulp, melasse m.v.,
- at ansøgningen nøje præciserer, at der ikke vil blive oplagret mere end 9,2 ton gas, hvorfor man lige netop ikke vil overskride tærskelværdien på 10 ton, som ellers vil medføre, at produktionen omfattes af risikobekendtgørelsen og
- at den tredoblede tonnage vil udgøre 232 ton og dermed overstige grænsen på 200 ton.

Umiddelbart må ovenstående opfattes som ansøgernes forsøg på at omgå planlovens § 11a og risikobekendtgørelsen.

Vedrørende planlovens § 11 a ses det, at bestemmelsen påbyder kommunen at fastlægge retningslinjer for biogasanlæg i kommuneplanen. Bestemmelsen angår ifølge lovbemærkningerne alene fælles biogasanlæg og ikke gårdanlæg, der etableres på en enkelt ejendom. I kommuneplanlægningen skal der sikres lokaliseringssmuligheder for større fælles biogasanlæg, primært bestående af husdyrgødning fra flere jordbrugsbedrifter. Ifølge lovbemærkningerne omfatter det obligatoriske planlægningskrav alene større fælles biogasanlæg afgrænset hovedsageligt som anlæg, der behandler 200 tons biomasse/dag eller derover.

Men vedrørende Hærup Biogas ApS. synes det som om der i første omgang er søgt om et gårdanlæg, for så efterfølgende at ændre gårdanlægget til et fælles anlæg og "ad bagvejen" få udpeget området som et område til produktion af biogas.

Det må under alle omstændigheder ligge fast, at en produktion > 200 ton/dagen og med anvendelse af kartoffelpulp m.v. ikke kan anses for et gårdanlæg, hvorfor forløbet synes at være en omgåelse af kommunens pligter i medfør af planlovens § 11 a. Mine klienter påtænker en eventuel klage over dette til Planklagenævnet, idet området ikke er udpeget som et område til fælles biogasanlæg i kommuneplanen.

På trods af en tredobling af produktionen og anvendelse af industrielt affald skønner ansøgeren, at der ikke vil blive oplagret mere end 10 ton gas, hvorfor Hærup Biogas ApS. kan undlade at opfylde betingelserne i risikobekendtgørelsens kapitel 4. Der kan ikke her-

ske tvivl om, at de yderligere byrder, der følger af risikobekendtgørelsens kapital 4 vil være besværlige og – ikke mindst – fordyrende for ansøgeren.

Generelt undrer mine klienter sig over, at produktionen af biogas kan tredobles uden at oplagringen af gas tredobles tilsvarende.

Såfremt planlægningen for en tredobling af biogasanlægget fremmes vil mine klienter kræve at modtage dokumentation for, at der ikke opbevares mere end 10 ton gas på biogasanlæggets områder, hvilket vil ske ved anmodning om aktindsigt.

Sammenfattende er mine klienters forslag i debatfasen, at ansøgningen fra Hærup Biogas ApS. ikke skal fremmes.

Folkelig opbakning

Mine klienter står ikke alene med deres synspunkt. Borgerne i området har iværksat en underskriftsindsamling vedrørende den ansøgte udvidelse af biogasanlægget. Underskriftsindsamlingen vedlægges som **bilag 5**. Det fremgår af bilag 5, at 62 borgere i området alene i oktober måned har meddelt, at de ikke ønsker en udvidelse af biogasanlægget. Disse borgere har især lagt vægt på trafikforholdene og lugtgenerne fra det eksisterende anlæg.

Afslutningsvist skal jeg gentage, at mine klienter vil gentage ovenstående bemærkninger under en eventuel høringsfase. Det forbeholdes at tilføje yderligere anbringender.

Med venlig hilsen
Berit Holmstrøm
bh@paulex.dk